

KERKENBELEIDSPLAN
Gemeente Balen

24 april 2025

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	5
2. FICHE PER KERKGEBOUW	6
2.1. Sint-Andries in Balen-Centrum	6
2.1.1. Identificatie	6
2.1.2. Beschrijving	7
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	14
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	15
2.2. Sint-Willibrordus in Olmen	16
2.2.1. Identificatie	16
2.2.2. Beschrijving	17
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	22
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	23
2.3. Sint-Hubertus in Hulsen	25
2.3.1. Identificatie	25
2.3.2. Beschrijving	26
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	30
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	31
2.4. Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand in Rosselaar	32
2.4.1. Identificatie	32
2.4.2. Beschrijving	33
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	35
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	36
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	37
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	37
3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	38
BESLUIT	39

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat de volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Balen:

- Sint-Andrieskerk, Markt 7, 2490 Balen, Balen-centrum
- Sint-Willibrorduskerk, Kerkplein, 2491 Balen-Olmen, Olmen
- Sint-Hubertuskerk, Hulsen 109, 2490 Balen, Hulsen
- Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand, Olmensebaan 61, 2490 Balen, Rosselaar

Om dit kerkenplan tot stand brengen hebben volgende besprekingen plaatsgevonden:

- 13 februari 2025: infosessie georganiseerd door IOK met ondersteuning van VVSG en het platform voor toekomstige parochiekerken met titel 'Kerken in mijn gemeente. Naar een realistische toekomstvisie'.
- 7 maart 2025: samenkomst tussen de gemeente Balen en het centrale kerkbestuur om afspraken te maken betreffende de aanpak van de actualisatie van het kerkenbeleidsplan alsook de grote inhoudelijke lijnen te bespreken.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Balen en het centrale kerkbestuur van Balen en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van **naam bisdom** op **datum**;
- door de gemeenteraad van de gemeente **naam gemeente** op **datum**.

De parochies in de gemeente Balen vormen samen met die van de gemeente Mol deel uit van de pastorale eenheid De Heilige Apostelen Balen-Mol in het dekenaat Zuiderkempen van het bisdom Antwerpen. In de zomer van 2010 startte deze werking op vraag van de bisschop als een pilootproject en eind 2015 was ze bij één van de drie eerstoperichte pastorale eenheden in het bisdom. Het resultaat is dat na vijftien jaar intens samenwerken de pastorale werking in Balen en Mol over de parochiegrenzen heen wordt georganiseerd en dat kerken ook uitgekozen worden om bepaalde diensten op te zetten en dat bepaalde vieringen ook niet meer in alle kerken plaatshebben.

De naam van de pastorale eenheid De Heilige Apostelen is gekozen omwille van de patroonheiligen van beide centrumkerken: Sint-Andreas in Balen en Sint-Pieter en Pauwel in Mol. De apostel Andreas staat met zijn kruis in het schild van de gemeente Balen en zijn broer Petrus met zijn sleutel in dat van Mol. Het betekent ook dat beide centrumkerken de voornaamste kerkplekken zijn in de pastorale eenheid. De dagelijkse liturgie wordt in deze twee kerken aangeboden. Het spreekt voor zich dat dit kerkgebouw volledig voor de liturgie en de pastorale werking wordt voorbehouden.

In samenwerking met het dekenaat en vicariaat werden ook voor de parochies in Balen twee mogelijke eindparochies voorzien wanneer samenvoelingen zich zouden opdringen bij een tekort aan vrijwilligers of kerkbezoekers. De parochies in Hulsen en Rosselaar kunnen in de toekomst bij Sint-Andries gevoegd worden. Het centraal kerkbestuur van Balen heeft reeds geadviseerd om deze samenvoeging niet te lang meer uit te stellen gezien het feit het steeds moeilijker wordt om leden voor de kerkraden te vinden. Het team van de pastorale eenheid gaat in het tweede semester van 2025 hiervoor ook een aanvraag indienen bij het vicariaat Kempen. De Sint-Willibrordparochie in Olmen zou als zelfstandige parochie behouden blijven. Het betekent dat ook de Sint-Willibrordkerk van Olmen volledig bewaard dient te blijven voor de liturgie en de pastorale werking. De Sint-Andriesparochie zou dan in de toekomst beschikken over de Sint-Andrieskerk in het centrum, de Onze-Lieve-Vrouwkerk in Rosselaar en de Sint-Hubertuskerk in Hulsen. Het pastoraal beleid is er zich van bewust dat drie kerkgebouwen te veel is voor de hedendaagse werking. Het team van de pastorale eenheid en het centraal kerkbestuur zijn daarom vragende partij dat na de samenvoeging wellicht aan het einde van

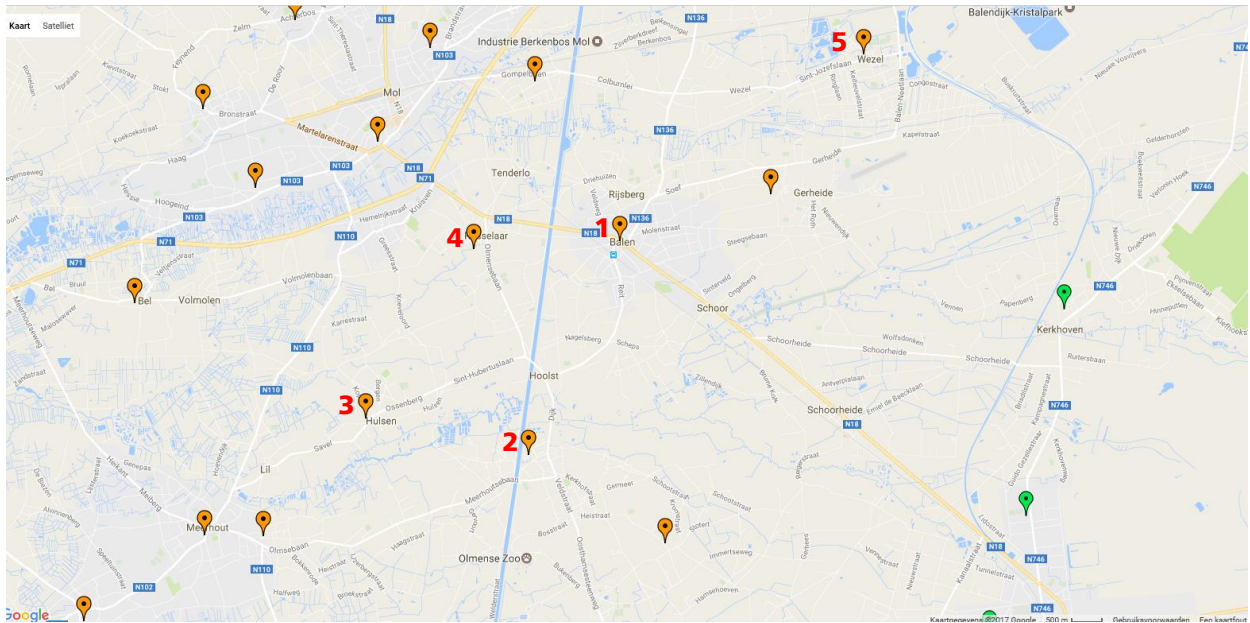
deze legislatuur er naar een herbestemming van de kerk in Rosselaar wordt gezocht. Het team van de pastorale eenheid en het centraal kerkbestuur zijn zich bewust van de eigenheid van de kerk in Hulsen. Het gebouw heeft ook een gedeelde eigendomstitel. Vandaar dat in het pastoraal plan deze kerk voorlopig wordt bewaard voor de eredienst. Mochten er zich na de samenvoeging aan het einde van deze legislatuur toch een opportuniteit aandienen, bestaat er zeker de bereidheid om hierover in gesprek te gaan.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Sint-Andrieskerk, Markt 7, 2490 Balen, Balen-centrum
2. Sint-Willibrorduskerk, Kerkplein, 2491 Balen-Olmen, Olmen
3. Sint-Hubertuskerk, Hulsen 109, 2490 Balen, Hulsen
4. Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand, Olmensebaan 61, 2490 Balen, Rosselaar
5. Sint-Jozefkerk, Sint-Jozeflaan, 2400 Mol

2.1. Sint-Andries in Balen-Centrum

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Andries

Geografische ligging

- Markt 7, 2490 Balen
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Zuiderkempen
- Parochie: Sint-Andries

Eigenaar: De eigendomssituatie van de Kerk Sint-Andries is dubbel. De kerk is voornamelijk eigendom van de Kerkfabriek Sint-Andries te Balen. De toren is eigendom van de Gemeente Balen.

Bescherming(en)

- De Sint-Andries-kerk en toren zijn sinds 14 juni 1936 opgenomen als monument in de inventaris van het Onroerend Erfgoed.

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Kruisbasiliek in Brabantse hooggotiek, uit de 15e eeuw met Kempische toren van bak- en ijzerzandsteen; eertijds met ommuurd, omringend kerkhof, sedert het begin van de jaren 1950 overgebracht naar het Schepsveld, waar de nieuwe begraafplaats naar ontwerp van J. Schellekens van 1951 een cirkelvormige aanleg vertoont en een herinneringsmonument bevat aan de overledenen van het oude kerkhof; laatstgenoemde werd in 1991 voorzien als parking en in 1995 heraanlegd met groenvoorziening naar ontwerp van S. Leynen van 1993; sedertdien zogenaamd "Sint-Andriesplein".

Wegens het grotendeels ontbreken van archiefmateriaal is het moeilijk de bouwgeschiedenis van de kerk te achterhalen. De huidige kerk, vermoedelijk opgericht ter vervanging van een 13e-eeuwse kapel, werd gebouwd in de periode 1444-1508: de toren in de periode 1444 - circa 1500; het schip circa 1450-1500 en het koor in 1502-1508; de overvelving gebeurde in 1519-1520; bouw volledig voltooid in 1526. Zwaar door brand geteisterd in 1578 en bij de dorpsbrand van 1684, toren en daken hersteld in 1686, begin 18e eeuw werden nieuwe gewelven gestoken, zie ook jaartal 1717 in de gewelfsleutel van de toren verwijzend naar de restauratie na de 17e-eeuwse brandramp. Ten tijde van Maria-Theresia (1740-1780) werd er een school gebouwd die tegen de noordzijde van de kerk aanleunde en ten tijde van de Franse overheersing in 1796 werd ingericht als gemeentehuis; laatstgenoemd werd gesloopt in 1910 en vervangen door een neogotische doopkapel naar ontwerp van architect M. Christiaens van 1908 (Tongeren); tegelijkertijd werden de daken, de buitenmuren, de transeptvensters en het interieur van de toren opgeknapt. De kerk werd trouwens herhaaldelijk gerestaureerd in de loop van 19e eeuw en 20e eeuw; zo werd het onderste gedeelte van de toren hersteld en voorzien van een nieuw ingangsportaal naar ontwerp van J. Van Gastel van 1869; in 1893 werden de drie koorvensters achter het altaar opnieuw geopend, tegelijkertijd met de plaatsing van een nieuw altaar en communiebank naar ontwerp van L. Blanchaert van 1892; in de periode 1962-1968 verbouwde restaurateur Pelckmans uit Retie de oorspronkelijke zijportalen tot doopkapel (noorden) en stookruimte (zuiden); in dezelfde periode werden nieuwe toegangsportalen opgetrokken in de oksels van zijbeuken en transept (1964-1966).

Georiënteerde kruisbasiliek, opgetrokken uit rode baksteen met karakteristieke verwerking van banden van Diestse ijzerzandsteen. Leien zadel- en lessenaarsdaken. De plattegrond vertoont een zware, uitspringende westertoren, aansluitend een driebeukig schip van vijf traveeën met

¹ Naar de inventaris Onroerend Erfgoed: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/51953>

annexen, een transept van twee uitspringende traveeën met vlakke sluiting en een koor van drie rechte traveeën met driezijdige sluiting; sacristieën in oksels van transept en koor. Neogotische doopkapel van twee rechte traveeën en driezijdige sluiting tegen de westzijde van de noordelijke zijbeuk.

Vrij massieve westertoren van vier geledingen onder laag tentdak, aangebracht na de brand van 1684 ter vervanging van de vroegere spits; verjongende, overhoekse steunberen; voornamelijk de onderste geleding wordt gekarakteriseerd door de veelvuldige verwerking van banden van Diestse ijzerzandsteen; de drie bovengelingen met verspreide lichtgleuven, worden verlevendigd door spaarvelden met spitsboogfriezen; hoogste geleding met gekoppelde, spitsbogige galmgaten; westelijke zijde geopend door verdiept, zandstenen spitsboogportaal met lage korfboogdeur en bekronend spitsboogvenster; houten poort met ijzerbeslag. Polygonaal uitspringende traptoren aan zuidelijke zijde. Omlopende ijzerzandstenen banden. Middenbeuk met spitsboogvensters, voorzien van zandstenen traceer- en maaswerk; zijbeuken geritmeerd door versneden steunberen waartussen eenvoudiger vensters voorzien van een metalen roedeverdeling. Noordelijke zijbeuk met aan westzijde aanleunende neogotische doopkapel en kleine zij-ingang, beide van 1910. Bij de laatste restauratie werden ook twee nieuwe ingangsportalen gebouwd in de oksels van zijbeuken met transept; laatstgenoemde met versneden steunberen en vierledige spitsboogvensters; koor eveneens geritmeerd door versneden steunberen, waartussen langgerekte spitsboogvensters onder druiplijst, eigen aan de hooggotiek. Deze vensters die na de brand van 1684 werden dichtgemetst, werden opnieuw geopend bij de restauratie van 1893. Tegen de koorsluiting bevinden zich een aantal arduinen grafkruisen van 19e-eeuwse parochiepriesters.

Bepleisterd en beschilderd interieur; de in 1910 aangebrachte polychromie werd overschilderd bij de restauratie van 1962-1968. Eenvoudige spitsboogarcade met zuilen op polygonale sokkel. Kruisribgewelven, in de middenbeuk gescheiden door gordelbogen met gestucte paneeltjes; stergewelf op de kruising en straalgewelf in het koor.

Mobilair

Beeldhouwwerken: houten 16de-eeuwse beelden als Heilige Moeder Anna, Sint-Jan de Doper, Jezus aan het Kruis; 17de-eeuwse beelden als Christusbeeld zonder armen, gepolychromeerde piëta, Onze-Lieve-Vrouw met Kind door Pieter Verbruggen en Sint-Sebastiaan van circa 1666; Sint-Cosmas en Sint-Damianus, circa 1725, Jan van Elewyt; Christus als Goede Herder, 18de eeuw. 19de-eeuwse beelden als Sint-Barbara, terracotta en houten Sint-Odradabeeld, gesigineerd L. Blanchaert, 1891. Terracotta kruisweg, midden 19de eeuw, H. Peeters-Divoort.

Schilderijen: Geloofsverkondiging van Sint-Cosmas en Sint-Damianus, begin 18de eeuw; Maria-Tenhemelopneming, Antwerpse school, begin 18de eeuw, kopie naar Rubens; Aanbidding der herders, toegeschreven aan Gaspar de Crayer, 17de eeuw; Abraham en drie engelen, Hieronymus III Francken, 1651; Geboorte van Christus, 17de eeuw; Bekering Sint-Norbertus, 17de eeuw; Legende van de Heilige Odrada, 17de eeuw, en De geboorte van Christus, 17de eeuw, beide afkomstig uit de kapel van Schoor.

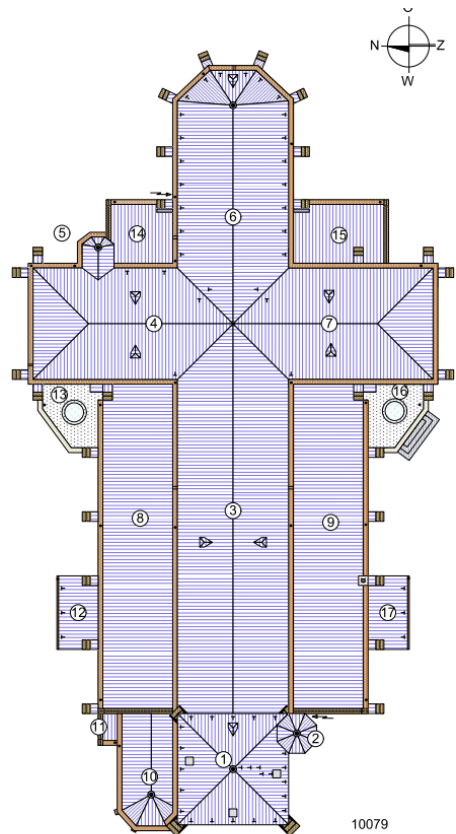
Meubilair. Neogotisch hoofdaltaar (deels gesloopt in 1969), witte steen, 1892, L. Blanchaert; noordelijke en zuidelijke portiekaltaren, barok, gemarmerd hout, noordelijk altaar toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw (1700-1703), zuidelijk altaar toegewijd aan Cosmas en Damianus (1699-1702); twee biechtstoelen, tweede helft 17de eeuw; doopvont, geel koper, 1549 zie kuip, Niklaas Coopman. Reliekschrijn Heilige Odrada, tweede helft 18de eeuw. Oorspronkelijk orgel door Christiaan Penceler, 1723, in eerste helft 19de eeuw voorzien van een nieuw binnenwerk met hergebruik van de pijpen; in 1988 gerestaureerd door firma Stevens (Duffel) en Potvlieghe-De Maeyer (Denderwindeke); orgelkast van de hand van Jan van Elewyt. Glasramen in het koor van 1892 van Arthur-Théodore Verhaegen, in het transept van het atelier Calders-Elaerts (Berchem), 1913.

b) Architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

0 25 m
AFMETINGEN EN VORMEN ZIJN BENADEREND

10079
Sint-Andrieskerk
Kerkstraat 7
2490 BALEN

Opbouw

De Sint-Andrieskerk is de grootste kerk van de gemeente Balen.

- Naast 1 centrale gang, telt de kerk ook 2 zijbeuken.
- De kerk heeft ook een aantal afzonderlijke lokalen die dienst (kunnen) doen voor alternatieve activiteiten. Naast een oude doopkapel is ook een ruimte ingericht voor bijbellessen voor kinderen.
- De kerk heeft de nodige faciliteiten
 - Toiletten bereikbaar voor bezoekers van de kerk
 - Vernieuwde geluidsinstallatie, wel met de nodige beperkingen omwille van galmende geluiden
 - Centrale verwarming voor de meeste lokalen in de kerk
- Verder beschikt de Sint-Andrieskerk ook over een aantal waardevolle beelden en kunst zoals hierboven beschreven.
- Aangezien de toren van de kerk beschermd is, en niet voorzien is van de nodige faciliteiten, zijn de uitbreidingsmogelijkheden hier beperkt. Wel zijn er eventueel mogelijkheden om de zijbeuken af te scheiden ten opzichte van de centrale gang.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet in de zijuitgang zuid
Verwarming	luchtverwarming met gasketel met ventilatorbrander, bouwjaar: 201; laatste keuring: 09/10/2024
Verlichting	Alle binnen- en buitenverlichting is led
Keukenvoorzieningen	afwezig
Audiosysteem	Geluidsinstallatie aanwezig met vaste en draadloze micro's. Kwaliteit is in orde, indien rekening wordt gehouden met lange nagalm in de kerk.
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Rolstoeltoegankelijk tot aan het koorgedeelte
Diefstal- en brandbeveiliging	Calamiteitenplan opgesteld augustus 2020. Sloten met SKG-keurmerk. Meerpuntsluiting. Aantal deuren langs binnenzijde vergrendeld. 7 brandblussers en 1 muurhaspel. Noodverlichting. Jaarlijkse keuring – laatste keuring op 19/12/2024
Bliksembeveiliging	Bliksembeveiliging aanwezig (2012) – jaarlijks keuring. Laatste keuring: 31/05/2024.
Gsm-operatoren	afwezig

c) Bouwfysische toestand

De kerk Sint-Andries dateert samen met de kerk van Olmen uit de 15de eeuw. De laatste decennia zijn enkele restauratiewerken uitgevoerd:

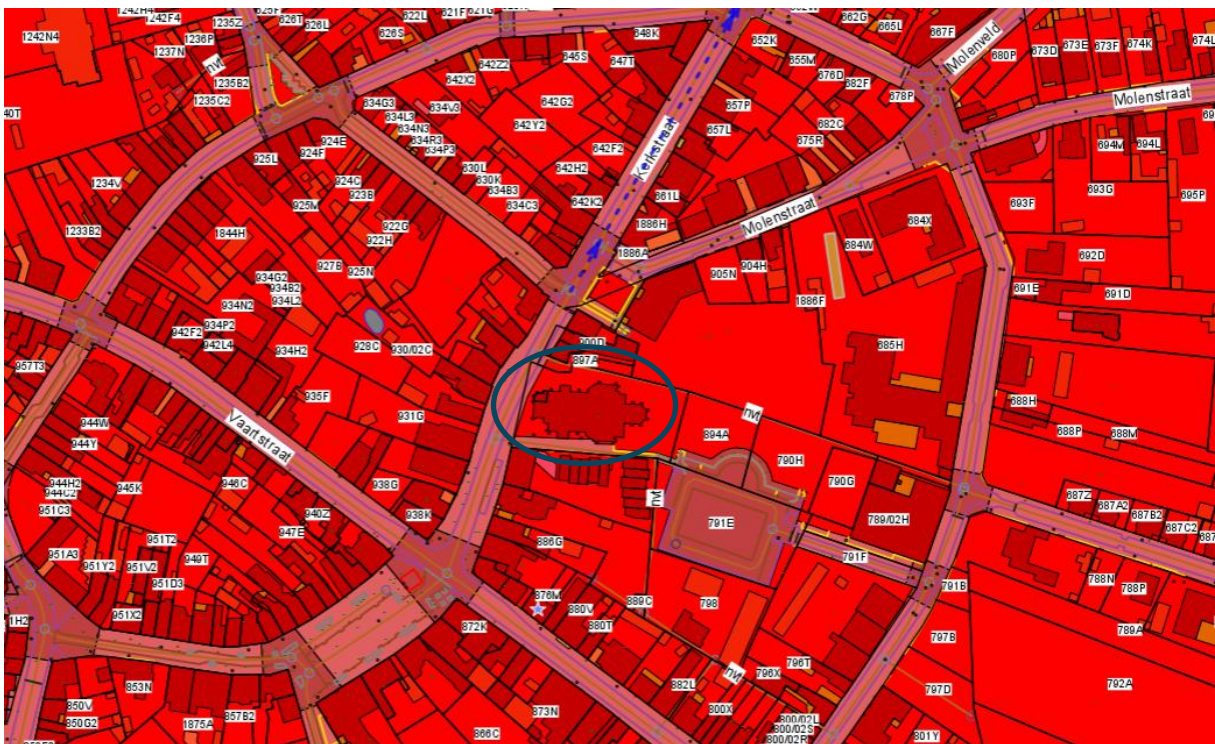
- Herstelling dak (herstelling afvoergoten)
- Herstelling bliksemafleiders
- Vernieuwen verwarmingsinstallatie
- Renovatie Orgel
- Vernieuwen geluidsinstallatie
- Vernieuwen lichtinstallatie
- Inpakken kerktoren met netten om loskomende brokstukken tegen te houden

Momenteel is een studie lopende om een restauratiedossier voor te bereiden in samenwerking met Stichting Kempens Landschap en met subsidies van Erfgoed Vlaanderen.

Volgende aanbevelingen worden gegeven door monumentenwacht in het inspectierapport uit 2020:

m OVERZICHT VAN DE ADVIEZEN 10079-2020-B Sint-Andrieskerk, 2490 BALEN						2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
code	verkort advies	eenheid	indicatieve hoeveelheid	frequentie	uit te voeren door													
Gehele object																		
A2018/42	De toren [1] regelmatig controleren op losse delen.	u	8	3j	Algemene aannemer Brandwajer Monumentenwacht Onderhoudsploeg			x			x			x				x
A2018/43	De goten en daken toegankelijk maken.	SOG	1	1x	Specialist			x										
A2020/02	Contacteer Monumentenwacht tijdig voor een interieurinspectie.	n.t.b.	-	6j	Beheerder			x						x				
Dak																		
A2018/03	Toren [1] en dak [4]: de lekken herstellen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker	x												
A2018/12	Daken [8], [9], [15] en [17]: de loodaansluitingen verbeteren.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer Dakwerker			x										
A2018/33	Daken [13] en [16]: de loodaansluitingen van de daken verbeteren en de roofing vervangen.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer Dakwerker			x										
A2018/04	De dakkapellen herstellen.	m ²	16	1x	Schilder Schrijnwerker			x										
A2018/24	Toren [1]: de zinken luken herstellen.	st	3	1x	Algemene aannemer			x										
A2018/14	Het metselwerk van de schoorsteen plaatselijk herstellen.	st	1	1x	Algemene aannemer			x										
A2018/02	De topbekroningen herstellen.	st	4	1x	Dakwerker Loodgieter			x										
A2018/41	Toren [1]: de loodaansluitingen van de galmborden verbeteren.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer Dakwerker						x							
A2018/05	De nokpannen aansmeren en waar nodig vervangen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker						x							
Dakwaterafvoer																		
A2018/07	De goten regelmatig ruimen.	n.t.b.	-	2xj	Loodgieter	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
A2018/35	Dak [10]: de aansluitingen van de zakkoot verbeteren.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer Dakwerker	x												
A2018/06	De uitzetstukken tijdig vervangen.	n.t.b.	-	10j	Loodgieter			x										x
A2020/01	De zalinggoten vervangen.	n.t.b.	-	1x	Loodgieter			x										
A2018/38	De afvoeren vervangen.	n.t.b.	-	1x	Loodgieter			x										
A2018/34	De standpijpen schilderen.	n.t.b.	-	5j	Schilder Smid			x					x					x
A2018/15	Dak [9]: de soldeemaden herstellen.	n.t.b.	-	1x	Loodgieter						x							
A2018/22	De afvoeren aansluitingen op de riolering en voorzien van een stankslot.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer						x							

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Sint-Andrieskerk ligt in het centrum van Balen. De kerkomgeving is 30tal jaar geleden nieuw aangelegd met achteraan een parkomgeving (Sint-Adriesplein) (1993).

De klokken worden gestuurd via een centraal gestuurd systeem van Clock-o-Matic.

Aangezien de kerk in het centrum van Balen ligt, is deze ook vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. Een bushalte is voorzien vlak bij de kerk (Halte Markt). Een treinstation is op wandelafstand van de kerk (5 min wandelen)

In de nabije omgeving van de kerk liggen ook de parochiezaal en de oude pastorie.

- Parochiezaal: Parochiezaal St.-Andries Balen-Centrum
 - o Lokalen 2 & 10: geschikt voor 120 personen
 - o Lokaal 3: geschikt voor 80 tot 100 personen
 - o Lokalen 4 & 12: geschikt voor 30 personen
 - o Lokaal 5: geschikt voor 10 personen
 - o Lokaal 9: geschikt voor 50 tot 60 personen
 - o Lokaal 11: geschikt voor 20 personen
 - o Feestzaal geschikt voor 300 zitplaatsen, 800 staanplaatsen
- Pastorij: Aangezien de gemeente Balen de laatste jaren geen residerende pastoor meer heeft, is er ook geen pastorie meer in gebruik. De oude pastorie is verkocht en omgebouwd tot een privé-woning.

In het centrum van Balen zijn verder ook nog gevestigd:

- Vrije Tijdscentrum de Kruerie waar culturele activiteiten plaatsvinden
- Jeugdcentrum Biesakker waar enerzijds jeugdverenigingen van Balen centrum hun onderdak vinden, alsook lokalen beschikbaar zijn voor extern verhuur.
- Basisscholen: gemeenschapsonderwijs en freinetschool

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

De Sint-Andrieskerk is één van de twee centrumkerken in de pastorale eenheid De Heilige Apostelen Balen-Mol en wordt momenteel dagelijks gebruikt voor liturgie. De dagelijkse liturgie wordt bijgewoond door een zeer kleine gemeenschap, de zondagsliturgie kent een vijftig- tot zestigtal aanwezigen. De gezamenlijke vieringen voor de pastorale eenheid worden drukker bezocht: vespersdiensten op maandagavond in de sterke tijden, Goede Vrijdagdienst, Paaswake. Verschillende bijzondere vieringen als Kerstmis, Pasen, Allerheiligen, Wapenstilstand, eerste communie kennen natuurlijk een veel grotere aanwezigheid. Het kerkkoor gebruikte de kerk een aantal keren per jaar voor haar repetities. Het team van de pastorale eenheid wil ook inzetten op presentiepastoraal en verzorgt daarom een opendeur op vrijdagnamiddag in juli en augustus en tijdens Balen jaarmarkt organiseert ze al verschillende jaren een 'light-a-candle' met 'soep op de stoep' in het kerkportaal ten voordele van Broederlijk Delen.

Niet pastoraal

Enkele concerten komen jaarlijks terug zoals Kerstconcert Vrije Basisschool Centrum (13/12/2024), Kerstconcert t.v.v. Jeugdcentrum Biesakker (15/12/2024), Concert Koninklijke Maatschappij Sint-Barbara (20/12/2024), Kooroptreden tijdens kerstwandeling Jeugdcentrum Biesakker (26/12/2024).

Het historisch Penceler-orgel is één van de unieke instrumenten in de Kempen. Momenteel loopt een restauratiedossier voor het Rutgeertsorgel in de Sint-Pieter en Pauwelkerk van buurgemeente Mol. Er bestaat reeds een concertsamenwerking tussen Zonhoven, Pelt en Herentals. Zowel de kerken van Balen en Mol liggen op deze as samen met de Sint-Amandskerk van Geel. Wanneer deze instrumenten gerestaureerd zijn, loont het de moeite om hier een samenwerkingsverband te starten en aansluiting te zoeken bij ECHO (European cities of historical organs)

2.2. Sint-Willibrordus in Olmen

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1. Identificatie

Naam: Sint-Willibrordus

Geografische ligging

- Kerkplein, 2491 Balen-Olmen
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Zuiderkempen
- Parochie: Sint-Willibrordus

Eigenaar: De kerk van Olmen is eigendom van de Gemeente Balen.

Bescherming(en)

- De Sint-Willibrordus-kerk en toren zijn sinds 14 juni 1936 opgenomen als monument in de inventaris van het Onroerend Erfgoed.

2.2.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

Transeptloze, neogotische kerk met basilicale opstand, uit het einde van de 19de eeuw met geïntegreerde gotische toren en koor van circa 1500. Voorheen en dit tot de jaren 1960 met omringend en ommuurd kerkhof, thans overgebracht naar de Kerkhofstraat (ontwerp architect-urbanist L. Van den Vondel, 1951, in gebruik sedert 1952).

Vermits de kerk van Olmen van oudsher was toegewijd aan Sint-Willibrordus, kadert haar ontstaan vermoedelijk in de vroegmiddeleeuwse kersteningsperiode (7de-8ste eeuw). De eerste kerk was ruim één km verder naar het zuiden gelegen, meer bepaald op de plaats van de huidige Boskapel, zie Lichtenboslaan. De meeste historici situeren de verschuiving van de dorpskern met kerk in noordelijke richting in de 11de-12de eeuw.

In 1288 schonk Nicolaas, toenmalig heer van Olmen de tienden van Olmen aan de abdij van Floreffe, ten voordele van het godshuis van Postel. Van dan af werd de kerk bediend door reguliere kanunniken van Postel. Van een kerk die mogelijk in deze periode werd gebouwd, werden nog geen sporen teruggevonden. De thans bewaarde gotische toren en koor maakten deel uit van een kerk die vermoedelijk werd opgetrokken circa 1500. De huidige neogotische kerk van 1891-1892 werd geregistreerd op het kadaster in 1893 en werd opgetrokken naar ontwerp van de provinciale architect P.J. Taeymans (1889); koor en toren, overblijfselen van de oudere 16de-eeuwse kerk in Kempische baksteengotiek, werden geïntegreerd in de nieuwe constructie. Het verschil in chronologie wordt geïllustreerd door het baksteenkoloriet, het metselverband en de verweringsgraad van de baksteen. Officieel ingewijd in 1899.

De georiënteerde plattegrond vertoont een voorstaande westtoren, een driebeukig schip van vijf traveeën met zijportalen en een polygonale doopkapel tegen de westgevel van de noordelijke zijbeuk; aansluitend een lager koor van één rechte travee met driezijdige sluiting, geritmeerd door versneden steunberen en geflankeerd door sacristieën. Baksteenbouw met verwerking van ijzerzandsteen en witte steen, onder leien zadel- en lessenaarsdaken.

Vrij massieve westtoren van vier geledingen onder ingesnoerde naaldspits, gemarkeerd door witstenen banden, sporadisch afgewisseld met banden van ijzerzandsteen; voorts metselaarstekens van donkere baksteen en overhoekse, verjongende steunberen met gotische drielobmotieven tussen tweede en derde geleding; zuidoostelijke steunbeer uitgewerkt als polygonaal uitspringende traptoren met lichtgleuven en spitsboogmotieven in de decoratie.

Onderaan korfboogdeur in omlijsting van witte steen en ijzerzandsteen onder blind spitsboogveld; hogere geledingen gemarkeerd door spaarvelden met aflijnende spitsboogfriezen; bovenaan gekoppelde, spitsbogige galmgaten. Neogotisch schip geritmeerd door versneden steunberen waartussen eenvoudige neogotische spitsboogvensters. Aansluitend gotisch koor met gelijkaardig uitzicht; spitsboogvensters onder druiplijstje met ijzerzandstenen bekroning, in de rechte travee gedicht voor de aanbouw van de neogotische sacristieën.

Bepoeterd en beschilderd interieur met houten spitstongewelven; spitsboogarcade op zuilen met koolbladkapiteel.

Mobilair.

Schilderijen: Heilige Willibrordus, gedateerd 1723, Vlaamse School; Relieken van het Heilig Kruis met diverse heiligen, 17de eeuw, Vlaamse School. De onthoofding van de Heilige Barbara, J. Van Puyenbroeck, circa 1935 en Cornelius, paus en martelaar, Tony Van Os, circa 1935. Kerstnacht, Maria Vaes, 1940.

Beeldhouwkunst: Onze-Lieve-Vrouw met Kind, eerste helft 16de eeuw, gepolychromeerd hout; 17de-eeuwse beelden, al dan niet van gepolychromeerd hout, Jezus aan het kruis, Heilige Willibrordus; Sint-Lucia, 18de eeuw, geschilderd hout; de gepolychromeerde houten beelden van Sint-Antonius, de Heilige Johannes de Doper en de beeldengroep Heilige Anna verklaart Maria de Heilige Schrift, respectievelijk van 1857, 1859 en 1860.

Meubilair: neogotisch meubilair als altaren, biechtstoel, koorgestoelte en doksaal; marmeren doopvont uit de 18de eeuw. Neogotische glasramen in het koor gedateerd 1895, atelier Stalins-Janssens; in de zijbeuken uit de jaren 1920 van het atelier Calders-Elaerts met in centrale medaillons taferelen uit het leven van de Heilige Familie.

Gebouw en architecturale mogelijkheden

De Sint-Willibrorduskerk is de 2de grootste kerk van de gemeente Balen, en is gelegen in de deelgemeente Olmen

- Naast 1 centrale gang, telt de kerk ook 2 zijbeuken.
- De kerk heeft ook een aantal afzonderlijke lokalen die dienst (kunnen) doen voor alternatieve activiteiten.
- De kerk heeft de nodige faciliteiten
 - Toiletten (moeilijk bereikbaar)
 - Geluidsinstallatie
 - Centrale verwarming
- Verder beschikt de Sint-Willibrorduskerk ook over een aantal waardevolle beelden en kunst zoals hierboven beschreven.
- Aangezien de toren van de kerk beschermd is, en niet voorzien is van de nodige faciliteiten, zijn de uitbreidingsmogelijkheden hier beperkt. Wel zouden er eventuele mogelijkheden zijn om de zijbeuken af te scheiden ten opzichte van de centrale gang.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

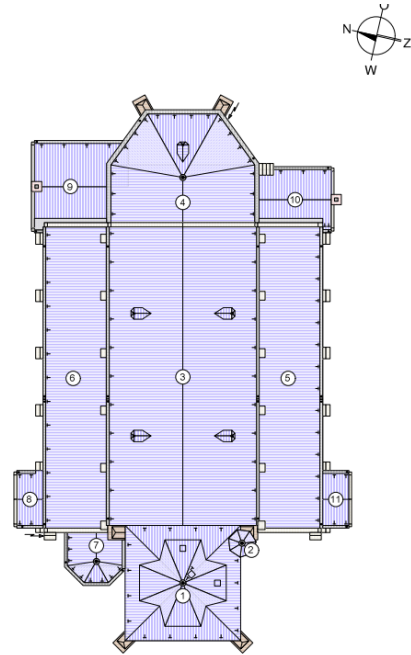
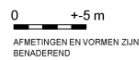
We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

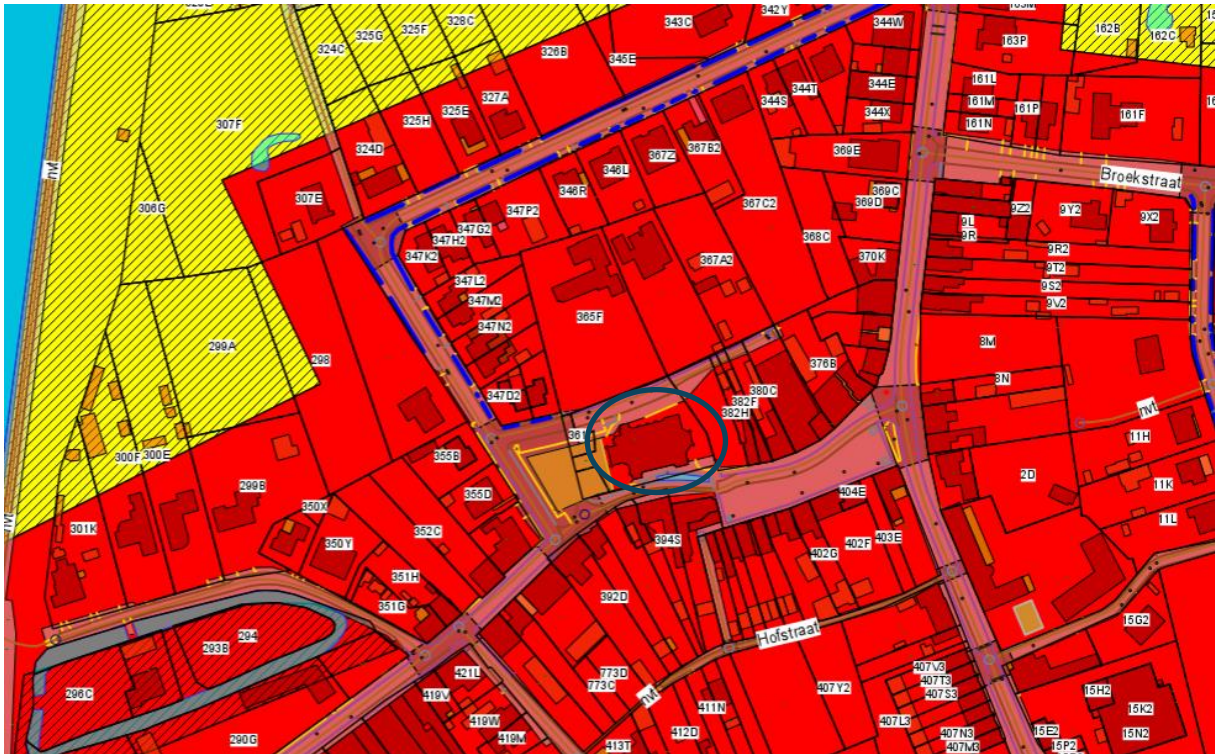
Oppervlakte

10077
Sint-Wilibrorduskerk
Kerkplein 2, N.
2491 CLUMEN

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet aanwezig
Verwarming	Warme luchtverwarming op basis van aardgas. De installatie is tien jaar en wordt tweejaarlijks onderhouden.
Verlichting	Combinatie van LED en halogeen
Keukenvoorzieningen	neen
Audiosysteem	Geluidsversterker is aanwezig
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Rolstoeltoegankelijk tot aan het koorgedeelte
Diefstal- en brandbeveiliging	Brandblusapparaten zijn aanwezig
Bliksembeveiliging	aanwezig
Gsm-operatoren	Afwezig (toren in slechte staat en onbereikbaar voor operatoren)

De Sint-Willibrorduskerk ligt in het centrum van Olmen.

De klokken worden gestuurd via een centraal gestuurd systeem van Clock-o-Matic.

Aangezien de kerk in het centrum van Olmen ligt, is deze ook bereikbaar met het openbaar vervoer. Een bushalte is voorzien in de Schoolstraat en ligt op 5 minuten wandelen van de Kerk. Een treinstation ligt niet in de omgeving van de kerk (5km).

In de nabije omgeving van de kerk liggen ook

- Een parochiezaal: Parochiezaal D'Olmse Mèt
 - o Lokaal 1: geschikt voor 200 zitplaatsen
 - o Lokaal 2: geschikt voor 35 zitplaatsen
 - o Lokalen 3 & 4: geschikt voor 25 zitplaatsen
 - o Lokaal 5: geschikt voor 8 zitplaatsen
- Pastorij. De oude pastorij is eigendom van de gemeente en is grondig gerenoveerd. De lokalen van deze pastorij zijn opgenomen in het lokalenverhuur van de gemeente Balen.
- Marktplein van Olmen

In het centrum van Olmen zijn verder ook nog gevestigd:

- Sporthal: waar ook evenementen plaatsvinden
- Basisscholen: Katholiek onderwijs

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

Momenteel wordt de kerk wekelijks gebruikt voor een zondagsviering (zaterdagavond) met een kleine gemeenschap van een 25-tal leden. Verschillende bijzondere vieringen als Kerstmis, Pasen, Allerheiligen, Wapenstilstand kennen natuurlijk een veel grotere aanwezigheid waarbij dit kleine kerkje dan vlug vol zit. Door de kleine gemeenschap is het aantal familiale vieringen (doopsel, huwelijk, uitvaart) eerder beperkt. In het kader van gemeenschapsopbouw is een aantal keren per jaar een receptie na de dienst in de kerk.

Niet pastoraal

De kerk wordt sporadisch gebruikt voor tentoonstellingen (bijvoorbeeld door de heemkundige werking van Olmen) en concerten. Het loont zeker te overwegen of de kerk als open ruimte aansluiting kan vinden bij het nieuw aangelegde kerkplein dat de dorpskern wil markeren. huwelijken : al lang niet meer gehad.

2.3. Sint-Hubertus in Hulsen

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.1. Identificatie

Naam: Sint-Hubertus

Geografische ligging

- Hulsen 109, 2490 Balen
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Zuiderkempen
- Parochie: Sint-Hubertus

Eigenaar: De kerk van Hulsen is deels eigendom van de Kerkfabriek Sint-Hubertus en deels van de gemeente Balen.

Bescherming(en):

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Sint-Hubertus](#)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019

2.3.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

Georiënteerde neoromaanse kruiskerk met basilicale opstand, opgetrokken naar ontwerp van de provinciale architect P.J. Taeymans van 1896; eerstesteenlegging in april 1898; in gebruik genomen in 1899 en in 1901 voltooid met het plaatsen der klokken. Op het kadaster ingetekend in 1908 en ingewijd op 2 oktober 1922. Gelegen aan de noordzijde van het grosso modo driehoekige dorpsplein.

De plattegrond ontvouwt een driebeukige longitudinale kruiskerk met ingebouwde toren op de zuidwesthoek, doopkapel in de noordwesthoek, schip van drie traveeën, licht uitspringend transept van één travee met vlakke sluiting en iets lager koor van twee rechte traveeën met halfronde sluiting, geflankeerd door vierkante sacristieën.

Baksteenbouw onder leien zadel- en lessenaarsdaken, verwerking van natuursteen voor onder meer afzaat, onderdorpels en afdekking steunberen. Toren van vier geledingen, gemarkeerd door verjongende en versneden hoeksteunberen, onder ingesnoerd tentdak met aan elke zijde een dakvenster. Gekoppelde rondbogige galmgaten en steigergaten bovenaan. Voorts lichtgleuven en polygonaal traptorentje met houten wenteltrap aan de westzijde.

Westelijke puntgevel gemarkeerd door neo-romaans ingangsportaal met rechthoekige poort in geprofileerde, arduinen rondboogomlijsting met teerlingkapitelen en boogveld met klaverkruis; bekronend roosvenster. Schip geritmeerd door steunberen waartussen eenvoudige rondboogvensters, gekoppeld in de middenbeuk. Aflijnende muizentand en houten kroonlijst op modillons. Transept en koor met gelijkaardig uitzicht.

Mobilair.

Interieur: gedenkplaat in noordzijde ingangsportaal met vermelding van bouwjaar 1897 en architect. Overigens bakstenen interieur met rondboogarcade op imitatie-natuurstenen zuilen met composietkapitelen en achtzijdige sokkel; tongewelven met steekkappen en imitatie-natuurstenen gordelbogen, kruising met koepelgewelf.

Beeldhouwwerk. Gepolychromeerde houten beelden afkomstig van de gesloopte laatgotische kapel van 1543: Sint-Hubertus, eerste helft 16de eeuw; Sint-Barbara en Sint-Lucia, tweede helft 16de eeuw; Onze-Lieve-Vrouw met Kind, eerste helft 17de eeuw; Sint-Bernardus, eerste helft 18de eeuw; Heilige Donatus van Munstereifel, midden 19de eeuw.

Neogotisch hoofdaltaar; thans verdwenen preekstoel, biechtstoelen, zijaltaren en doopvont naar ontwerp van J. Taeymans van 1903, uitgevoerd door L. Daems (Turnhout). Glasramen in het koor van 1898, atelier E. Mertens (Brussel-Koekelberg); glasramen in transept gedateerd 1934; glasramen de in zijbeuken bij de restauratie van 1989 voorzien van medaillons door de N.V. Glaswerken A. Mortelmans (Brasschaat).

Gebouw en architecturale mogelijkheden

De Sint-Hubertuskerk is een kleinere kerk van de gemeente Balen, en is gelegen in het gehucht Hulsen

- Naast 1 centrale gang, telt de kerk ook 2 zijbeuken.
- De kerk heeft ook een beperkt aantal afzonderlijke lokalen die dienst (kunnen) doen voor alternatieve activiteiten, zoals een aparte doopkapel.
- De kerk heeft de nodige faciliteiten
 - Toiletten (moeilijk bereikbaar)

- Centrale verwarming
- Verder beschikt de Sint-Hubertuskerk ook over een aantal waardevolle beelden en kunst zoals hierboven beschreven.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

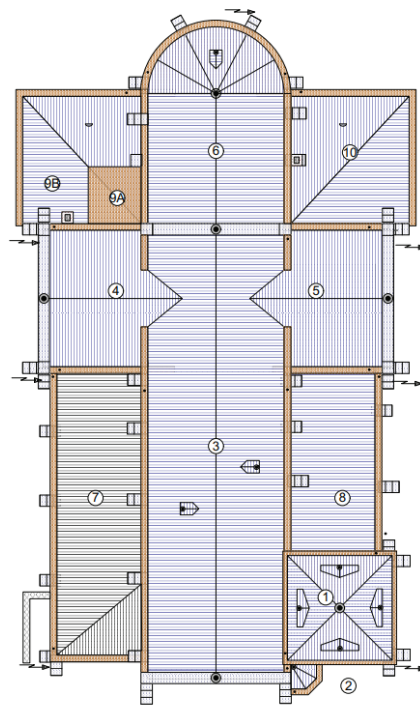
We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Oppervlakte

AFMETINGEN EN VORMEN ZIJN BENADEREND

12201
Sint-Hubertuskerk
Hulsen 109
2490 BALEN

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet
Verwarming	Stookolie, jaarlijkse onderhoudsattesten zijn aanwezig
Verlichting	Combinatie van LED en halogeenverlichting
Keukenvoorzieningen	afwezig
Audiosysteem	Aanwezig, werkt goed
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	De kerk is rolstoeltoegankelijk tot aan het koorgedeelte
Diefstal- en brandbeveiliging	Beelden zijn vastgeketend in de muur en er is een kluis aanwezig
Bliksembeveiliging	aanwezig
Gsm-operatoren	aanwezig

Bouwfysische toestand

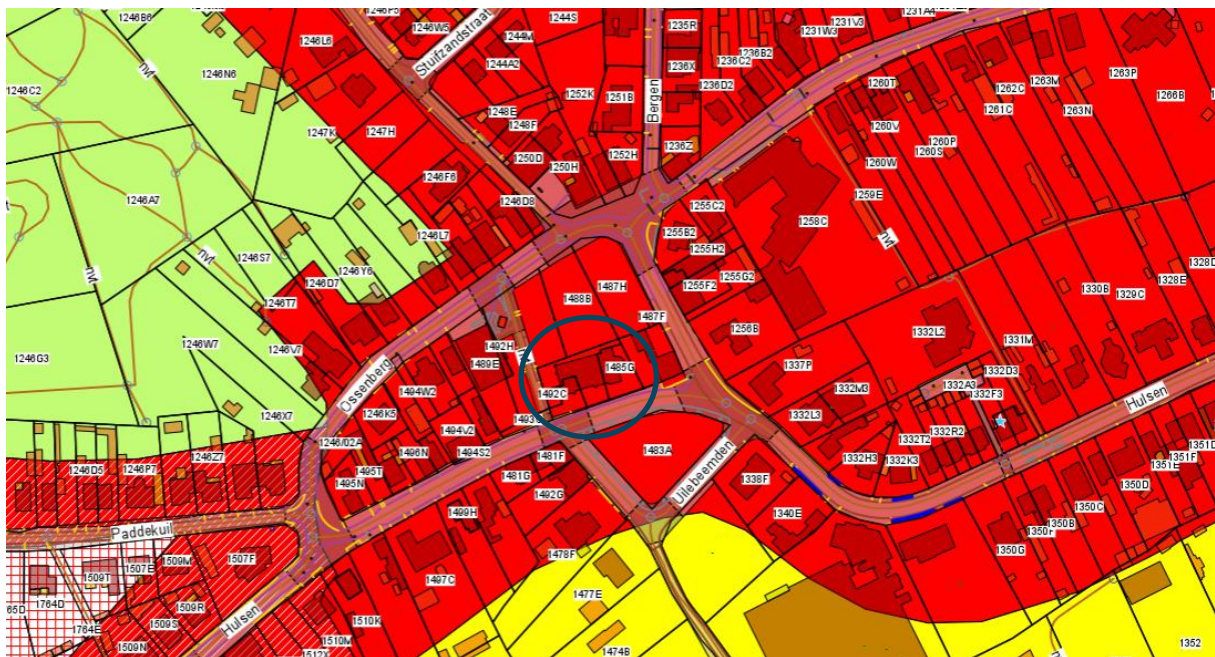
De kerk Sint-Hubertus dateert van 1900 en is in vrij goede staat. In 2016 zijn nog enkele herstellingswerken uitgevoerd aan de galmgaten en afvoerpipen.

m		OVERZICHT VAN DE ADVIEZEN 12201-2020-B Sint-Hubertuskerk 2490 BALEN																
code	verkort advies	eenheid	indicatieve hoeveelheid	frequentie	uit te voeren door	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Gehele object																		
A2018/23	Toren [1]: de vulling wegnemen achter de galmborden.	u	8	1x	Algemene aannemer			x										
A2018/26	Vleugel [7]: de zolder en doopkapel opruimen.	n.l.b.	-	1x	Beheerder Eigenaar			x										
A2018/38	Alle daken en goten toegankelijk maken.	SOG	1	1x	Specialist Timmerman			x										
A2020/02	Monumentenwacht Interieur contacteren voor een interieurinspectie.	st	1	1x	Beheerder Eigenaar			x										
Dak																		
A2018/01	De leien daken herstellen.	n.l.b.	-	3j.	Dakwerker	x			x			x			x			x
A2018/07	Waar nodig de aansluitingen verbeteren door het lood opnieuw in de muur te werken.	m	40	1x	Dakwerker	x												
A2018/05	Dak [7]: de asbesthoudende leien saneren en vervangen door natuurleien.	m²	150	1x	Dakwerker Specialist			x										
A2018/16	Daken [1], [3] en [6]: het houtwerk schilderen.	st	7	5j.	Dakwerker Schilder Schrijnwerker			x					x					x
A2018/39	Toren [1] en daken [3] en [6]: de stijlen van de dakpellen met het dak waterdicht aanwerken.	st	7	1x	Dakwerker Schrijnwerker			x										
A2018/06	Toren [1] en daken [2], [3] en [6]: de topbekroningen herstellen.	st	8	10j.	Dakwerker Schilder Smid			x										x
A2018/32	Vleugel [9]: het vochtprobleem aan de schoorsteen aanpakken.	st	1	1x	Onderhoudstechnicus						x							
A2018/36	Dak [9]: de schoorsteen herstellen.	st	1	1x	Algemene aannemer						x							
A2018/35	Dak [9]: de blote vernageling aan de schoorsteen afdekken.	st	1	1x	Dakwerker						x							
Dakwaterafvoer																		
A2018/19	Alle goten periodiek reinigen.	u	8	j.	Beheerder Dakwerker Eigenaar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A2018/04	De soldeemaden herstellen.	n.l.b.	-	2j.	Loodgieter	x		x		x		x		x		x		x
A2018/09	Waar nodig de aansluitingen verbeteren door het lood opnieuw in de muur te werken.	n.l.b.	-	1x	Dakwerker Loodgieter	x												
A2018/21	Dak [3]: de afvoeren van de zaggoten verbeteren.	st	2	1x	Loodgieter			x										
A2018/33	Dak [10]: de goot vervangen.	m	20	1x	Dakwerker Loodgieter			x										
Kapconstructie en zolder																		
A2018/24	Toren [1]: de balk monitoren eventueel herstellen.	st	1	j.	Algemene aannemer Eigenaar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A2018/25	Zolders [3], [4], [5] en [6]: de verzwakte constructiedelen dubbelen.	n.l.b.	-	1x	Timmerman												x	
Draagstructuur en overspanning																		
A2018/11	De hardstenen delen herstellen en hervoegen waar nodig.	n.l.b.	-	1x	Restauratie-aannemer			x										
A2018/31	De diefjzers, rooster, handlijsten en standpijpen periodiek schilderen.	n.l.b.	-	5j.	Schilder Smid			x					x					x
A2018/29	Vleugel [9]: de kelder regelmatig schilderen, regelmatig verluchten en opruimen.	SOG	1	10j.	Beheerder Eigenaar Schilder			x										x
A2018/12	Buitentrap: de voegen hernemen.	n.l.b.	-	1x	Algemene aannemer						x							
A2018/10	Het uitgespoeld voegwerk plaatselijk hernemen, eventueel beter detailleren.	n.l.b.	-	1x	Aannemer voegwerken						x							
Schrijnwerk en beglazing																		
A2018/30	Het buitenschrijnwerk periodiek schilderen.	n.l.b.	-	5j.	Schilder Schrijnwerker	x					x							
A2018/20	De boordplanken van de goten periodiek schilderen.	n.l.b.	-	5j.	Schilder Schrijnwerker			x					x					x
A2018/22	Het glas-in-lood herstellen.	n.l.b.	-	1x	Glazenier			x										
A2018/18	Toren [1]: de leidekking op de galmborden herstellen.	st	20	1x	Dakwerker			x										
Afwerking en inrichting																		
A2020/03	De interieurafwerking laten onderzoeken en op termijn restaureren.	SOG	1	1x	Restauratie-architect Restaurator Specialist	x												
Technische installatie																		
A2020/04	De bliksembeveiliging herstellen en aanpassen aan de norm NBN 62305.	SOG	1	1x	Specialist			x										
A2020/01	De elektriciteitsinstallatie controleren en gepaste maatregelen nemen.	SOG	1	1x	Specialist			x										
Site en omgeving																		
A2020/05	De klimop regelmatig bij snoeien.	SOG	1	j.	Beheerder Boomverzorger Onderhoudsploeg	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A2018/15	Tuinmuur: de ezelsrug herstellen.	n.l.b.	-	1x	Algemene aannemer						x							
A2018/14	Tuinmuur: de scheurvorming inbinden.	m	2	1x	Algemene aannemer						x							
A2018/13	De bestrating van de parking herleggen en alles hervoegen.	n.l.b.	-	1x	Aannemer bestrating												x	

n.l.b.: nader te bepalen st: stuk u: uur m: meter m²: vierkante meter m³: kubieke meter dm²: vierkante decimeter dm³: kubieke decimeter 1x: éénmalig 2xj: twee maal per jaar 3j: om de drie jaar perm: permanent sog: som over geheel

Hoewel Monumentenwacht de informatie voor dit (inspectie)rapport met de grootste zorg samenstelt, zijn de adviezen en ramingen vermeld in dit rapport louter indicatief, geheel informatief en niet bindend. Monumentenwacht is niet verantwoordelijk voor fouten of vergissingen en is niet aansprakelijk voor enige directe, indirecte, gevolg- of incidentele schade die voortvloeit uit het gebruik van dit document (art. 8 van de voorwaarden voor dienstverlening)

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Sint-Hubertuskerk ligt in het centrum van Hulsen.

De klokken worden gestuurd via een centraal gestuurd systeem van Clock-o-Matic.

Aangezien de kerk in het centrum van Hulsen ligt, is deze ook bereikbaar met het openbaar vervoer. Een bushalte is voorzien vlakbij de kerk (Halte Sint-Hubertus). Een treinstation ligt niet in de omgeving van de kerk (5km).

In de nabije omgeving van de kerk liggen ook

- Een parochiezaal: Parochiezaal St.-Hubertus
 - o Kelder is geschikt voor vergaderingen - 20 personen
 - o Zaal is geschikt voor fuiven, feesten en individueel gebruik - 200 personen
 - o Cafetaria is geschikt voor vergaderingen en sociale activiteiten 50-80 personen
- Pastorij. De oude pastorij is eigendom van de gemeente en staat ter beschikking van het kerkbestuur voor vergaderingen en archief.

- Parkomgeving met petanqueterrein.
- Marktplaats van Hulslen. (heraanlegd)

In het centrum van Hulslen zijn verder ook nog gevestigd:

- Basisscholen: gemeentelijk onderwijs (Gemeenteschool De Twinkeling)
- Lokalen van de gemeenteschool worden gebruikt voor buitenschoolse activiteiten

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

Momenteel wordt de kerk wekelijks gebruikt voor een zondagsviering met een kleine gemeenschap van een 25-tal leden. Verschillende bijzondere vieringen als Kerstmis, Pasen, Allerheiligen, Sint-Hubertusviering door de jachtvereniging, Christus Koningviering door de Chiro kennen natuurlijk een veel grotere aanwezigheid waarbij dit kleine kerkje dan vlug vol zit. Door de kleine gemeenschap is het aantal familiale vieringen (doopsel, huwelijk, uitvaart) eerder beperkt.

Niet pastoraal

De kerk van Hulslen wordt meestal eenmaal per jaar gebruikt voor een concert. De kerk ligt op de Via Monastica van de Camino. Deze route start net boven de grens in Vessem, een deelgemeente van Eersel en eindigt na 283 km in Rocroi in Frankrijk waar ze aansluit op de Via Campaniensis richting Vézelay. De route loopt via de norbertijnerabdijen Postel, Tongerlo en Averbode die er de naam aan verlenen. In het kader van valorisatie liggen hier misschien toch uitdagingen.

2.4. Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand in Rosselaar

Genomen door Van Acker, Pascal op 16-08-2013

2.4.1. Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand

Geografische ligging

- Olmensebaan 61, 2490 Balen
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Zuiderkempen
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand

Eigenaar: De kerk van Rosselaar is de kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand

Bescherming(en):

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand](#)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019

2.4.2. Beschrijving

Cultuurhistorische waarde

De kerk wordt als volgt omschreven in de inventaris van Onroerend Erfgoed:

Bouw van de kerk:

West-oost-georiënteerde zaalkerk met neogotische reminiscenties, opgetrokken in 1953 naar ontwerp van R. Van Steenbergen (Beerse) van 1951 en nog hetzelfde jaar ingetekend op het kadaster op een voorheen onbebouwd perceel; gelegen op een geplaveid plein aan de drukke verbindingssbaan richting Olmen.

Nadat Rosselaar op 22 juli 1949 erkend werd als kapelanie van de Sint-Andreasparochie, werd weldra gestart met de grondwerken voor de bouw van een nieuwe kerk (28/12/1951). Eerstesteenlegging op 13 maart 1953, zie gedenkplaat links aan de ingang van het koor; nog hetzelfde jaar gevolgd door de officiële kerkwijding.

De vrij eenvoudige bakstenen constructie vertoont een longitudinale plattegrond met half ingebouwde vierkante oostelijke toren, een schip van vijf traveeën en een iets lager rechthoekig koor, tussen bergplaats (zuiden) en sacristie (noorden). Afdekkende leien zadeldaken en sporadische verwerking van natuursteen voor onder meer dorpels, omlijstingen en dekstenen. Oostelijke gevel met gedeeltelijk uitspringende toren zonder uitgesproken uitwendige geledingen onder ingesnoerde leien naaldspits; eenvoudige rondboogdeur onder roosvenster; hogerop lichtgleuven, spitsbogige galmgaten en steigergaten. Schip geritmeerd door steunberen waartussen sobere spitsboogvensters. Koor met kleine spitsboogvensters geflankeerd door sacristieën met voornamelijk rechthoekige vensters.

Sober bepleisterd en beschilderd interieur met houten spitstongewelf en bepleisterde gordelbogen; vlakke zoldering met moerbalken in het koor. Oorspronkelijk meubilair als hoogaltaar, communiebank en biechtstoelen eveneens naar ontwerp van R. Van Steenbergen.

Mobilair.

Over het meubilair is geen bijkomende informatie te vinden in de inventaris van Onroerend Erfgoed.

Gebouw en architecturale mogelijkheden

De kerk van Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand is de meest recente kerk van de gemeente Balen, en is gelegen in het gehucht Rosselaar

- De kerk heeft slechts 1 centrale ruimte waar de vieringen in plaatsvinden.
- De kerk heeft ook een beperkt aantal afzonderlijke lokalen die dienst (kunnen) doen voor alternatieve activiteiten (vergaderingen in kleinere groepen).
- De kerk heeft de nodige faciliteiten
 - Toiletten (moeilijk bereikbaar)
 - Centrale verwarming
- De Kerk van Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand stelt geen waardevolle beelden ten toon, maar heeft wel waardevolle artefacten in bezit.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Voorzieningen

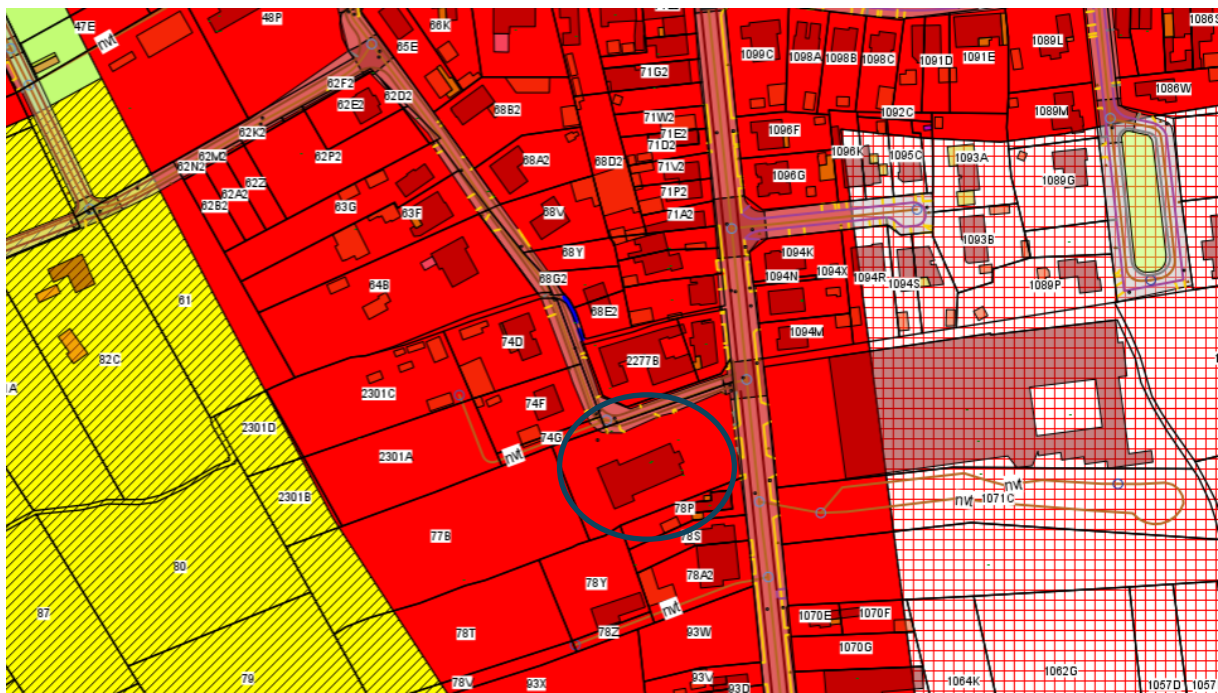
Sanitair	1 toilet achter sacristie niet rolstoeltoegankelijk
Verwarming	Mazoutketel, jaarlijks gekeurd
Verlichting	TL-verlichting en halogeenspots
Keukenvoorzieningen	Geen
Audiosysteem	Ja werkt perfect
Beeldscherm(en)	neen
Rolstoeltoegankelijkheid	Ja tot aan het koorgedeelte
Diefstal- en brandbeveiliging	blustoestellen, gekeurd
Bliksembeveiliging	ja
Gsm-operatoren	neen

Bouwfysische toestand

De kerk van Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand is de meest recente kerk. Zij is goed onderhouden en hier zijn geen opmerkingen betreffende de bouwfysische toestand.

Voor deze kerk zijn nog geen inspectieverslagen opgemaakt door monumentenwacht.

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk van Onze-Lieve-Vrouw Altijddurende Bijstand ligt in het centrum van Rosselaar.

De klokken worden gestuurd via een centraal gestuurd systeem van Clock-o-Matic.

Aangezien de kerk in het centrum van Rosselaar ligt, en op de verbindingsweg van Mol naar Beringen is deze ook bereikbaar met het openbaar vervoer. Een bushalte is voorzien vlakbij de kerk (Halte Rosselaar Kerk). Een treinstation ligt niet in de omgeving van de kerk (4km).

In de nabije omgeving van de kerk liggen ook

- Een parochiezaal: Parochiezaal Rosselaar
 - o Aantal beschikbare lokalen: 2
- Pastorij. De pastorij van Rosselaar is afgebroken en heeft plaats gemaakt voor sociale woningen. De kerkfabriek van Rosselaar krijgt in deze gebouwen een ruimte ter beschikking voor haar archief en vergaderingen

In het centrum van Rosselaar zijn verder ook nog gevestigd:

- Basisscholen: gemeentelijk onderwijs (Gemeenteschool De Bijenkorf)
- Lokalen van de gemeenteschool worden gebruikt voor buitenschoolse activiteiten

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

Momenteel wordt de kerk wekelijks gebruikt voor een zondagsviering met een kleine gemeenschap van een 25-tal leden. Verschillende bijzondere vieringen als Kerstmis, Pasen, Allerheiligen, kennen natuurlijk een veel grotere aanwezigheid waarbij dit kleine kerkje dan vlug vol zit. Door de kleine gemeenschap is het aantal familiale vieringen (doopsel, huwelijk, uitvaart) eerder beperkt. In het kader van de pastorale eenheid heeft er maandelijks een alternatieve viering (Jesoeja) plaats die heel wat mensen samenbrengt.

Niet pastoraal

De gemeentelijke academie Mol voor Muziek en Woord organiseert jaarlijks een concert in de kerk net zoals de harmonie.

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Balen – Centrum	Sint Andries	A-kerk
Olmen	Sint Willibrordus	A-Kerk
Hulsen	Sint-Hubertus	A-Kerk
Rosselaar	OLV altijddurende bijstand	C-kerk

Gezamenlijke voorafname

Zowel aan gemeentelijke als kerkelijke zijde maakte men vooraf de bedenking dat er de voorbije decennia in Balen al van heel wat kerkgebouwen afscheid werd genomen. De kerken of kapellen van Stotert, Schoorheide, Rijsbergdijk en Gerheide werden aan de eredienst onttrokken. Momenteel is de financiële druk op de gemeente groot wat betreft de kerken van Olmen en Centrum gelet op de grotere renovatiedossiers die voor deze kerken lopende zijn. De andere 2 kerken (Hulsen en Rosselaar) vragen minder investeringen naar onderhoud en instandhouding.

Er is natuurlijk de bijzondere situatie van de Sint-Jozefkerk in Wezel. Het is een parochie die ongeveer gelijk verspreid is over de gemeentes Balen en Mol. De Sint-Jozefkerk ligt in de gemeente Mol, maar is volgens een historische afspraak eigendom van de gemeente Balen. De kerk werd reeds aangeduid in het kerkenplan van de gemeente Mol als op langere termijn te bewaren voor de eredienst. De gemeente Balen volgt dit standpunt en neemt ook in de toekomst haar deel in de onderhoudsplicht verder op.

Bijkomend zien we dat er naast de liturgische invulling van de kerkgebouwen, deze ook openstaan voor andere invullingen zoals concerten, kooroptreden, tentoonstellingen.

Denkoefening aan kerkelijke zijde

De kerkelijke groep stelde in zijn vergaderingen dat de verschillende dorpskernen naar een grote eigenheid streven en dat het kerkgebouw daarbij één van de belangrijke symbolen is. Gezien de evolutie in de kerkelijke praktijk erkent ze dat de ruimtes vaak feitelijk te groot zijn en een zekere centralisatie in de toekomst nog meer aangewezen is. Vandaar dat ze er voor de langere termijn eerder van uit zou gaan om één groot kerkgebouw en één kleiner gebouw te bewaren voor de eredienst zodat men zou kunnen inspelen op het te verwachten publiek bij de verschillende vieringen. De kerkelijke werkgroep koos zeker voor een langere termijn waarin parochies hun eigen kerk zouden kunnen bewaren en stelde daarom de vraag naar veiligheids- en instandhoudingswerken tenzij plaatselijke parochiegemeenschappen zelf anders oordelen.

Bijkomend haalt de kerkelijke groep aan dat besprekingen voor de samenvoeging van de parochies Rosselaar, Hulsen en Sint-Andries op de planning staan.

Denkoefening gemeentebestuur

Onafhankelijk van de oefening aan kerkelijke zijde verrichte de gemeentelijke werkgroep een uitgebreid onderzoek naar de bouwtechnische toestand en andere kenmerken van de verschillende kerken. Ook de eigendomssituatie, het juridische kader en de erfgoedwaarde van elk kerkgebouw werd in beeld gebracht. Hierdoor kwam het eigen karakter van de drie historische kerken van het Centrum, Hulsen en Olmen sterk naar voren. Deze werkgroep onderstreepte de waarde van de gebouwen ongeacht de functie die ze nu vervullen.

Voor Olmen is momenteel een restauratiedossier lopende om de stabiliteit van de kerktoren te verzekeren. In een 2de fase zal de binnenzijde van de toren (trap en houtwerk) nog moeten aangepakt worden.

Wat betreft Balen-centrum, is momenteel een studie lopende om de nodige restauratiewerken voor te bereiden. Deze studie wordt in 2025 afgerond zodat kan onderzocht worden welke financiële middelen hiervoor voorzien moeten worden.

Eindresultaat?

Vanuit de gesprekken kwamen beide groepen tot een gezamenlijk gedragen voorstel. Men zou de Sint-Andrieskerk van het Centrum, de Sint-Hubertuskerk van Hulsen en de Sint-Willibrordkerk van Olmen willen aanduiden als A-kerk en waarin, met het oog op blijvend gebruik in de toekomst, geïnvesteerd mag en moet worden. Hierbij werd de wens uitgedrukt dat al deze gebouwen ook kerk zouden blijven. Mocht een plaatselijke parochiegemeenschap niet langer levensvatbaar zijn, zal er door het gemeentebestuur en de eigenaar naar een andere maatschappelijke functie gezocht worden.

Wat de Onze-Lieve-Vrouwkerk van Altijddurende Bijstand in Rosselaar betreft stelde men voor om veiligheids- en instandhoudingswerken te verzekeren. Deze kerk wordt als C-kerk aangegeven.

3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Zoals aangegeven zijn het aantal kerken/kapellen in de gemeente Balen reeds afgebouwd de afgelopen decennia. Zo beschikt de gemeente momenteel nog over 4 kerken die ingezet worden voor de erediensten. Naast een liturgische invulling zien we ook een alternatief gebruik van deze kerkgebouwen zoals voor concerten, kooroptredens of tentoonstellingen.

Omwille van deze redenen worden de kerken van Sint-Andries, Sint-Willibrordus en Sint-Hubertus aangegeven als A-kerk en zullen dan ook op langere termijn in deze zin behouden blijven.

Wat de kerk van Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand betreft, deze wordt eerder aanzien als C-kerk en wordt gekeken naar het standpunt van het aanwezige kerkbestuur betreffende het gebruik van de kerk alsook de toekomstige invulling. Concrete stappen zijn in deze nog niet genomen.

De gemeente engageert zich om mee te zoeken naar mogelijke vormen van valorisatie van de kerkgebouwen volgens de richtlijnen van de bisschoppenconferentie. Deze denkoefening zal opgestart worden in het najaar 2025.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maanden van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.